

به نام خدا

کلیدهای بازسازی زندگی پس از طلاق

فرزندان طلاق از نوزاد تا هفده ساله

نویسنده:

ام. گری نیومن

(مبتکر برنامه مشهور قصرهای ماسه‌ای)

و

پاتریشیا ژمانوسکی

مترجم: فرناز فرود

سرشناسه	: نیومن، گری Neuman, M. Gary
عنوان و پدیدآور	: فرزندان طلاق از نوزاد تا هفده ساله / نویسنده ام. گری نیومن و پاتریشا رمانوسکی؛ مترجم فرناز فرود.
مشخصات نشر	: تهران: صابرین، ۱۳۸۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۲ ص: مصور: جدول.
فروست	: کلیدهای بازسازی زندگی پس از طلاق
شابک	: 964-6181-95-3
یادداشت	: فیبا
یادداشت	: کتاب حاضر ترجمه بخشی از کتاب Helping your kids cope with divorce the sandcastles way است.
موضوع	: کودکان طلاق — ایالات متحده — روانشناسی.
موضوع	: والدین طلاق گرفته — ایالات متحده — روانشناسی.
موضوع	: طلاق — ایالات متحده — جنبه‌های روانشناسی.
شناسه افزوده	: باش، پاتریشا رمانوسکی، ۱۹۴۹ - م.
شناسه افزوده	: Bashe, Patricia Romanowski
شناسه افزوده	: فرود، فرناز، ۱۳۳۲ - مترجم.
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۸۵ ۷۷۷/۵:۴ف۹۱ HQ
رده‌بندی دیویی	: ۳۰۶/۸۹
شماره کتابخانه ملی	: ۸۵-۲۹۵۹۳ م

مؤسسه انتشارات صابرین ۸۸۷۴۶۹۵۵

فرزندان طلاق از نوزاد تا هفده ساله

ام. گری نیومن و پاتریشا رمانوسکی

مترجم: فرناز فرود

ویراستار: علی خاکبازان

طرح جلد: پرویز بیانی

تعداد: ۳۰۰۰

چاپ اول: ۱۳۸۵

حروفچینی و صفحه‌آرایی: کارا

لیتوگرافی: کارا

چاپ جلد: اکسیر

چاپ متن و صحافی: پژمان

شابک: ۹۶۴-۶۱۸۱-۹۵-۳

ISBN: 964-6181-95-3

حقوق ناشر محفوظ است.

قیمت ۱۹۰۰ تومان

فهرست مطالب

۵		سخن ناشر
۷		سخنی با خواننده
۱۱		مقدمه
۲۱		فصل ۱ آغاز یک زندگی: درک نوزاد یا نوپا
۲۳		خردسالان چگونه طلاق را تجربه می کنند؟
۲۵		نقش خاص پدر
۲۶		نخستین نقطه عطف نوزاد: یادگیری اعتماد
		چگونه پدر و مادرها می توانند به نوزادان و نوپایان خود کمک کنند؟
۲۸		
۳۳		کودکان نوپا
۳۸		تعیین حد
۴۱		اگر شما با فرزندان زندگی نمی کنید
۵۰		فصل ۲ سن شگفتی: درک فرزند کودکستانی
۵۳		کودکان سه تا پنج ساله چگونه طلاق را تجربه می کنند
۵۴		احساس گناه نابجا
۵۶		اجازه دوست داشتن هر دو والد
۵۸		تشخیص جنسیت
۶۱		قدرت تخیل و ترسها
۶۲		انکار
۶۳		خشم
۶۵		بازگشت به عقب

فصل ۳

- چگونه پدر و مادرها می‌توانند به کودکانها کمک کنند؟ ۶۷
- کشف وجود: درک فرزند شش تا هشت ساله ۷۶
- کودکان شش تا هشت ساله چگونه طلاق را تجربه می‌کنند ۷۷
- تصویر پدر و مادر به عنوان خودانگاره ۷۹
- نیاز به پذیرفته شدن در جمع ۸۰
- این باور که طلاق «پایان» می‌یابد و پدر و مادر آشتی می‌کنند ۸۳
- نیازهای احساسی ۸۵
- اندوه پنهان ۸۷

چگونه پدر و مادرها می‌توانند به فرزندان شش تا هشت ساله‌شان

- کمک کنند ۹۲

فصل ۴

- موسم تغییر: درک فرزند نه تا دوازده ساله ۱۰۲
- چگونه کودکان نه تا دوازده ساله طلاق را تجربه می‌کنند ۱۰۸
- خشم ۱۰۹
- سرکشی ۱۰۹
- دنیای سیاه و سفید ۱۱۰
- جانبداری از پدر یا مادر ۱۱۳
- مشاهده طلاق به عنوان طرد خود ۱۱۵
- طلاق دنیای متغیر کودک را بی‌ثبات‌تر می‌کند ۱۱۶
- رشد بیش از حد سریع ۱۱۷
- تخلیه هیجانی در رابطه با همسالان ۱۱۹
- پدر و مادرها چگونه می‌توانند به فرزند نه تا دوازده ساله‌شان

- کمک کنند؟ ۱۲۱

فصل ۵

- در جست‌وجوی استقلال: درک فرزند سیزده تا هفده ساله ۱۳۳
- نوجوانان هنوز به پدر و مادر نیاز دارند، اما به شیوه‌ای دیگر ۱۳۵
- چگونه نوجوانان طلاق را تجربه می‌کنند؟ ۱۳۸
- سرزنش پدر و مادر به منظور تسلط داشتن بر آنها ۱۴۰
- روایه‌های فروپاشیده ۱۴۳
- چگونه پدر و مادرها می‌توانند به فرزند نوجوانشان کمک کنند؟ ۱۴۹

سخن ناشر

کتابی که در دست دارید، یک جلد از مجموعه کلیدهای بازسازی زندگی پس از طلاق است. این مجموعه می‌کوشد با نگاهی عینی و کاربردی، به مسائل و نیازهای زندگی پس از طلاق به ویژه فرزندان طلاق بپردازد.

ارائه راههای مؤثر در شناخت مسائل و نیازهای فرزندان و زوجهای آسیب‌دیده از طلاق، و نهایتاً بازسازی آسیبها و رسیدن به شرایطی مطلوب برای ادامه زندگی از اهداف این مجموعه است.

باید توجه داشت که منابع خارجی، در برخوردها، مغایرتهایی با فرهنگ اجتماعی ما دارند. هرچند ناشر کوشیده است این مغایرتها را با حذف و یا تعدیل پاره‌ای از مباحث و مثالها به حداقل برساند، اما به هر حال ممکن است رد پایی از اینگونه موارد دیده شود که طبعاً خواننده متعهد به اخلاق و فرهنگ جامعه ایرانی به این امر واقف و با آن برخوردی هوشمندانه خواهد داشت.

مؤسسه انتشارات صابرین

سخنی با خواننده

کتابی که در دست دارید دومین جلد از یک مجموعه شش جلدی است که به «فرزندان طلاق» اختصاص دارد. این مجموعه به قلم گری نیومن^۱، مبتکر برنامه «قصه‌های ماسه‌ای» و بر همان اساس نوشته شده و هدف آن این است که والدینی که از یکدیگر جدا شده‌اند بتوانند به دنیای فرزندان‌شان قدم بگذارند و افکار و احساسات آنها را درک کنند و به این ترتیب، به فرزندان‌شان کمک کنند تا بر مشکلات ناشی از طلاق والدین‌شان فائق آیند.

مقدمه جلد اول شما را با مطالب این مجموعه آشنا می‌سازد و در مقدمه جلد‌های دیگر، چکیده‌ای از مطالب هر جلد به نظر‌تان خواهد رسید. شش جلد این مجموعه، تغییرات و چالش‌های گوناگونی را که معمولاً فرزندان کمتر از هجده سال پس از طلاق پدر و مادر در پیش دارند بررسی و راهکارهای عملی، مناسب و نشاط‌آفرینی را ارائه می‌کنند تا به کودکان کمک شود که:

- بتوانند مشکلات خود را ابراز کنند و برای آنها راه‌حل ارائه دهند؛
- خشم و عواطف شدید خود را به شیوه‌ی درستی ابراز کنند؛
- واقعیت طلاق را بهتر درک کنند؛
- ویژگی‌ها و توانهای منحصر به فرد خود را تشخیص دهند.

واقعیت طلاق آنقدر بر فرزندان تأثیر نمی‌گذارد که شیوه برخورد شما با مشکلات و چالش‌های ناشی از آن تأثیرگذار است. با کمک شما، فرزندان نه تنها از رنج و آشفتگی غیرضروری ناشی از طلاق در امان می‌ماند، بلکه رشد می‌کند و بالنده می‌شود. روزی می‌رسد که او به گذشته و دوره کودکی خود به مثابه زمانی پرمهر و پرنشاط می‌نگرد که طلاق هم بخشی از آن بوده است، نه به عنوان دوره‌ای که بر اثر طلاق والدینش، نشاط برای همیشه از زندگیش رخت بر بسته است.

تقدیم به پدر و مادرم دیوید و سلیا
که همواره عاشقانه تکیه‌گاه من بودند.

تقدیم به همسرم ملیسا
در تجلیل از عشق، خنده، احترام و جادوی بین ما.

.....

تقدیم به فرزندان عزیزم و همهٔ کودکان جهان.

اکنون می‌دانم چه چیز مهم است.
سبأهاست که آسوده به حمام نرفته‌ام.
رانندهٔ فرزندانم بوده‌ام و آنها را به کلاس ویلن، شنا،
بیس‌بال، هاکی، پیانو و مهمانیهای مختلف برده‌ام.
عرق‌ریزان پشت دوچرخهٔ کودکی را گرفته‌ام و در خیابانها
دویده‌ام و وقتی دوچرخه را رها کرده و دیده‌ام که به حرکت
ادامه می‌دهد، از شادی به هوا پریده‌ام.
ساعتها و ساعتها ترانه‌های کودکان در گوشم طنین‌انداز
بوده‌اند.

با آهنگهای کودکان با همسرم عاشقانه رقصیده‌ام.
قصرها، برجها، تونلها و کیکهای ماسه‌ای را در ساحل
ساخته‌ام، میلیونها بار تاب را هل داده‌ام.
انگشتان کوچک و گرم فرزندانم را در دستم جا داده‌ام.
بی‌سر و صدا به اتاقهای فرزندانم خزیده‌ام و خوابیدن آنها
را تماشا کرده‌ام، کفشهایم را بیست متر آن‌طرف‌تر از جایی

که گذاشته بودم یافته‌ام که پر بودند از آدم کوچولوها، سکه و دستمال کاغذی.

فرزندانم را به گریه انداخته‌ام و برای آنها گریسته‌ام.

داستانی را دست‌کم هزار بار خوانده‌ام.

در پی غولها زیر تختها و درون گنج‌ها را گشته‌ام.

شبهای بسیاری را با شیشه شیر، دارو، پوشک، تعویض ملافه‌ها و در آغوش گرفتن کودکان هراسانِ کابوس‌دیده گذرانده‌ام.

بیش از سه هزار پوشک عوض کرده‌ام.

از تماشای چهره‌های خندان فرزندانم موهای تنم راست شده‌اند.

در مجلل‌ترین هتلها برای بازگشت به خانه بی‌تاب بوده‌ام، و دعا کرده‌ام... بسیار.

نمی‌گویم که همیشه همه چیز عالی بوده است.

بارها آرزوی حمامی لذت‌بخش، خوابی راحت و صبحانه‌ای آرام و طولانی در حین مطالعه کامل یک روزنامه خشک را داشته‌ام.

بر هدفهای متحرک لباس پوشانده‌ام.

آرزوی حوصله سررفتن را داشته‌ام.

و آرزو کرده‌ام که بچه‌ها مدام مرا از خواب بیدار نکنند،

اما من پدر هستم و

اکنون می‌دانم که چه چیز مهم است.

گری نیومن

مقدمه^۱

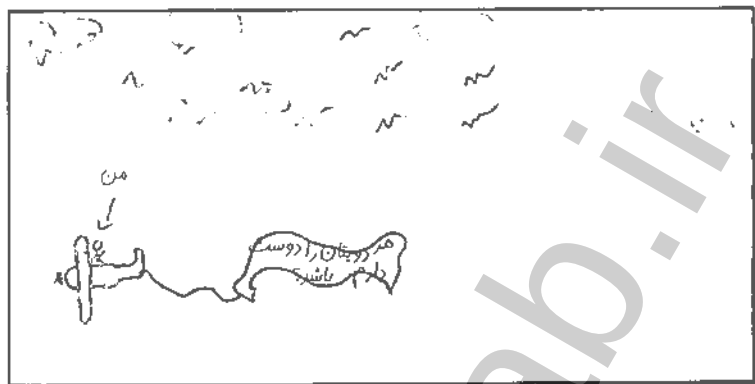
پدر و مادری کردن پس از طلاق

طلاق گاهی خوب است؛ گاهم هم بد. اما همیشه زندگی را تغییر می‌دهد.
پسری پانزده ساله

چرا زن و شوهرها از هم جدا می‌شوند؟ معمولاً به این دلیل که یکی یا هر دوی آنها فکر می‌کنند که پایان دادن به زندگی مشترکشان، آنها را آزاد می‌کند و می‌توانند زندگی شادتر و از نظر احساسی سالم‌تری برای خود و فرزندانشان فراهم آورند. همه پدر و مادرهای مهربان بهترینها را برای فرزندانشان آرزو می‌کنند. شاید اکنون بیش از هر زمان دیگری به این نکته واقف شده باشید که وقتی می‌خواهید تمام عشق، حمایت و تجربه خود را نثار فرزندتان کنید، ناگهان همه چیز دشوارتر و پیچیده‌تر به نظر می‌رسد.

چگونگی برخورد پدر و مادرها با طلاق بر نحوه عملکرد فرزندشان، چه در زمان حال و چه در آینده، تأثیر زیادی دارد. شاید فکر کنید که این کار پر مسئولیت بزرگی است. بله، همین‌طور است. اما در عین حال، فرصت بی‌نظیری هم هست، زیرا هیچ کس - نه روانشناس، نه پیشوای

* در این کتاب «کودک» به افراد کمتر از هجده سال اطلاق می‌شود.

آزاد برای دوست داشتن. فرزندان طلاق نیاز دارند که هم پدر و هم مادر خود را دوست بدارند و آن را ابراز کنند. نقاشی این پسر هفده ساله نشانگر همین نکته است.

روحانی، نه آموزگار، نه دوست و نه هیچ خویشتاوند دیگری - آن رابطه خارق العاده‌ای را که شما با فرزندتان دارید، با او ندارد. با کمک شما، فرزندتان نه فقط از رنج و آشفتگی غیرضروری ناشی از طلاق در امان می‌ماند، بلکه رشد می‌کند و بالنده می‌شود.

فرزندان، طلاق را چگونه تجربه می‌کنند؟

مامان عزیزم،

چرا از پدرم جدا شدی؟ او فقط گفت: «اتفاق خیلی به هم ریخته است.» اما تقصیر من بود.

پسری ۹ ساله

اگر فقط یک بار لازم باشد پدر و مادرها زندگی را از چشم فرزندشان ببینند، همین زمان است. این کتاب به طور عمده به کودکان مربوط

می‌شود: چگونه طلاق بر آنها تأثیر می‌گذارد، آنها چه احساسی در این باره دارند و چگونه پدر و مادر و سایر بزرگ‌ترهای علاقه‌مند می‌توانند به کودکان کمک کنند. این کتاب شناخت و راهنمایی‌های عملی لازم را به شما ارائه می‌دهد تا به فرزندان کمک کنید که مشکلات و تغییرات بیشماری را که در نتیجه طلاق بر سر راهش پدید می‌آید، درک کند و از سر راه خود بردارد.

طلاق تنش زیادی ایجاد می‌کند. ما معمولاً تنش را مشکل بزرگسالان می‌دانیم، اما فرزندان طلاق فشارهای شدیدی را احساس و تحمل می‌کنند و این در حالی است که فاقد مهارتهایی هستند که بزرگسالان برای پذیرفتن این فشارها و استفاده از فرصتهای موجود برای کاستن از این فشارها به آنها تکیه می‌کنند. پیش‌بینی واکنش فرزندان نسبت به طلاق غیرممکن است و حتی پس از مشاهده واکنش، همیشه نمی‌توانید معنی واکنش او را درک کنید.

فیبی^۱، دوازده ساله، که همه از او به دلیل «فهمیده بودن» و «پذیرفتن شرایط» تعریف می‌کنند، شاید بسیار بیشتر از برادر شش ساله‌اش، دتی^۲، که داد و فریاد می‌کند، کلاس را به هم می‌ریزد و هر شب برای پدرش دلتنگی و گریه می‌کند، از طلاق آزار ببیند.

همه کودکان به راهنمایی و ابراز عشق پدر یا مادر نیاز دارند تا قدرت پذیرفتن و عزم لازم را برای ادامه رشد بیابند. نمی‌توانید امیدوار باشید که فرزندان را در این سفر درست راهنمایی کرده‌اید، مگر آنکه بدانید او چگونه فکر و احساس می‌کند؛ و نمی‌توانید با افکار و احساسات او آشنا باشید، مگر اینکه پیوسته و به شیوه‌ای خلاقانه با او گفت‌وگو و تبادل نظر کنید.

برقراری ارتباط، ابزاری برای ابراز عشق

بابای عزیزم،

متشکرم که سعی کردی حالم را بهتر کنی. تو رک و راست وضعیت را برایم شرح دادی، بی آنکه مرا آزار بدهی.

دختری هفده ساله

هر ارتباط مؤثری باید دوسویه باشد. گفت‌وگو درباره طلاق ممکن است از صحبت درباره هر مشکل و مصیبتی که ممکن است برای فرزندان ما پیش بیاید، سخت‌تر باشد. این کتاب بر مبنای آموخته‌ها و مشاهدات من از بیش از بیست هزار والد و فرزندانشان که در برنامه قصه‌های ماسه‌ای شرکت کرده‌اند، نگاشته شده است. به این دلیل نام برنامه‌ای را که این کتاب بر اساس آن نگاشته شده است، قصه‌های ماسه‌ای گذاشتم که تصویر کودکی که با دقت «خانه» تازه ماسه‌ای‌اش را می‌سازد تا جایگزین خانه قبلی‌اش که توسط امواج متلاطم شسته شده و از بین رفته است، کند، منظره نسبتاً دقیقی از مسیر دشوار و پرماجرایی است که یکایک فرزندان طلاق باید بپیمایند تا بتوانند با عواطفی سالم رشد کنند و از عهده چالشهای آتی زندگی برآیند.

با بررسی مشکلات اشخاص مختلف دریافتم که اغلب مشکلات به مسائل عاطفی حل‌نشده دوره کودکی برمی‌گردد. پس، برای همه پدر و مادرها و به ویژه پدر و مادرهای طلاق، آینده در واقع هم‌اکنون است. درک تجربه فرزندان از طلاق به شما کمک می‌کند تا مشکلات را از ابتدا تشخیص دهید و با آنها روبه‌رو شوید. حقیقت این است که کودکان می‌توانند پس از طلاق هم خوشبخت زندگی کنند.

شما نخستین و مؤثرترین آموزگار، حامی و راهنمای فرزندان هستید. اگر می‌خواهید که فرزندان تاب طلاق را بیاورند و بالنده باشند، باید فعالانه و پیشگیرانه بیندیشید. شما این فرصت را دارید تا سرمشق رفتار

فرزندانتان باشید، به آنها مهارت‌های پذیرفتن این واقعیت و گفت‌وگو را بیاموزید و با عشق و حمایت خود به آنها پناه دهید.

هزاران پاسخی که شرکت‌کنندگان در برنامهٔ قصه‌های ماسه‌ای به پرسش «فکر می‌کنید چه کاری را مانند پدر و مادران و چه کاری را متفاوت از آنها انجام می‌دادید» ابراز داشته‌اند، روشن می‌کند که کودکان صدها درس از طلاق می‌آموزند. متأسفانه بسیاری از پدر و مادرها در این فرض گرفتار می‌مانند که درسهای طلاق همگی منفی است و هیچ تأثیر مثبتی ندارد. اما با استفاده از تجربهٔ طلاق می‌توانید نکات ماندگار و ارزشمندی دربارهٔ شهادت، استقلال و عزت نفس به فرزندان بیاموزید.

چگونه در پدر و مادری کردن همکاری کنید

(حتی هنگامی که فکر می‌کنید نمی‌توانید؟)

طلاق معمولاً مشکلاتی را برای ما به وجود می‌آورد که هیچ راه‌حل قطعی و روشنی ندارند. برای بسیاری از خانواده‌ها بهترین و واقع‌بینانه‌ترین روش آن است که یاد بگیرند چگونه با مشکلات روبه‌رو شوند. همکاری بین پدر و مادر - که در آن هر دو والد تقریباً به یک اندازه مشارکت دارند - به عنوان رابطه‌ای دلخواه برای خانواده‌های طلاق، نتایج مثبتی دربر داشته و در نتیجه پدر و مادرها را برانگیخته است تا هر دو در زندگی فرزندان کاملاً فعال باشند. شاید بگویید: «اگر می‌توانستیم با هم همکاری کنیم که اصلاً از هم جدا نمی‌شدیم.» این سؤال طبیعی است. اما اگر شما دو نفر نتوانسته‌اید در برقراری نوعی رابطه (به عنوان زن و شوهر) موفق باشید، دلیل ندارد که نتوانید در زمینهٔ دیگری یعنی همکاری در پدر و مادری کردن موفق باشید. مهم است که پدر و مادر شرایط همکاری خود را، هم در درازمدت و هم در کوتاه‌مدت، در نظر بگیرند. همیشه به یاد داشته باشید که شما یک هدف روشن و باارزش دارید. هدف شما این است که فرزندان بتواند رشد کنند. برای رسیدن به

این هدف همکاری شما دو نفر لازم است و خوب است این نکات را رعایت کنید.

- رابطه‌تان را از نو تعریف کنید؛
- کشمکش‌هایتان را عاقلانه انتخاب کنید؛
- به رابطه همسر سابقتان با فرزندان احترام بگذارید؛
- برای راهنمایی همسر سابقتان عبارتهای دلنشینی به کار ببرید؛
- تا می‌توانید بکوشید که همسر سابقتان را در روند زندگی فرزندان قرار دهید؛
- سعی کنید دعوا نکنید، به ویژه در حضور فرزندان؛
- انعطاف‌پذیر باشید؛
- به یاد داشته باشید که «همکاری در پدر و مادری کردن» همواره با «به طور مساوی پدری و مادری کردن» مساوی نیست؛
- هنگامی که می‌خواهید برای فرزندان تصمیم بگیرید، ابتدا فکر کنید که چه چیزی از همه بیشتر به نفع اوست.

واقعتهای تازه زندگی

با وجود افزایش آمار طلاق، هنوز خانواده طلاق یک ناهنجاری به نظر می‌رسد. فرزندان طلاق هنوز احساس می‌کنند که متفاوت هستند و اغلب بر این باورند که کسی واقعاً آنها را درک نمی‌کند و از فرزندان که پدر و مادرشان از هم جدا نشده‌اند، کمتر هستند.

به عقیده من کودکان به وضعیت بسیار بهتری نیاز دارند و شایسته آن هستند. در نخستین گام باید طرز فکرمان را درباره طلاق تغییر دهیم. باید از نگاه تحقیرآمیز به ساختارهای تازه خانواده - تک‌والدی، ناتنی و ترکیبی - دست بکشیم، از این خانواده‌ها حمایت کنیم و وجودشان را به عنوان خانواده‌های حقیقی بپذیریم. تا هنگامی که طلاق را پدیده‌ای

غیرقابل قبول می‌بینیم، از خود بیگانگی کودکان را افزایش و عزت نفس آنها را کاهش می‌دهیم و در واقع آنها را تنبیه می‌کنیم.

بالاترین دارایی فرزندان: شما

رزا سرخ و بنفشه‌ها آبی هستند،
مامان و بابام رو دوست دارم و می‌دونم
که اونا هم عاشق من هستند.

دختری سیزده‌ساله

باز هم تکرار می‌کنم که هر پدر و مادری باید باور کند که هیچ کس بهتر از خود او نمی‌تواند به فرزندش کمک کند. تنها در پناه عشق و درک شماست که فرزندان می‌تواند از امنیت و آزادی یادگیری، رشد و اشتباه کردن برخوردار باشد. اما متأسفانه، درست هنگامی که کودکان نیاز دارند تا زمان بیشتری را با پدر و مادرشان بگذرانند، به علت تغییراتی که طلاق در زندگی ایجاد می‌کند، احتمالاً انرژی، فرصت و شکیبایی والدین کمتر می‌شود.

پدر و مادرهایی که خطوط ارتباطی را باز و فعال نگه می‌دارند، احساسات فرزندان‌شان را درک و به آنها کمک می‌کنند تا مشکلات طلاق را حل کنند و احتمال خوشبختی فرزندان‌شان را افزایش می‌دهند. آنها، ضمن تسهیل آن روند، محیطی را به وجود می‌آورند که فرزندان‌شان بتوانند به راحتی مشکلات مهم خود را مطرح کنند. این پدر و مادرها این احتمال را کاهش می‌دهند که مشکلات حل نشده مربوط به طلاق، مشکلاتی را در آینده به وجود آورد. فقط در صورتی که با فرزندان ارتباط مؤثری داشته باشید، می‌توانید خود و خانواده‌تان را از فشار درک اشتباه، منزوی بودن و دور شدن از یکدیگر نجات دهید.

روش قصرهای ماسه‌ای، از دید کودک

کودکان باورهایی دارند و از چیزهایی می‌ترسند که در تصور ما هم نمی‌گنجد. فرزندان طلاق در هر سنی، ظرفیت محدودی برای درک دقیق آنچه پیش آمده است، احساس خود و علت آن دارند. اما این مسئله مانع از آن نمی‌شود که با چند تکه پازلی که دارند و به کمک دلایل خیالی، جهان را برای خود تعریف کنند و به زور «تصویر بزرگ» را بسازند.

هدف برنامه قصرهای ماسه‌ای و کتاب حاضر این است که از طریق ورود به جهان فرزندان، یاد بگیریم محیط مناسبی را برای برقراری ارتباط صادقانه و مؤثر با او فراهم آوریم. برای بزرگسالان «برقراری ارتباط» یعنی گفت‌وگو؛ اما کودکان اغلب فاقد بلوغ عاطفی و فکری لازم برای بیان حال خود فقط از طریق کلمات هستند. در عوض آنها هر روز از طریق بازی، نقاشی، نوشتن، پختن و ساختن درونی‌ترین افکار و عواطف خود را بیان می‌کنند. پدر و مادر باید بیاموزند تا معناهای نهفته در رفتار و گفتار فرزندان را تشخیص دهند و درک کنند. این کتاب چگونگی این کار را به شما می‌آموزد.

بازیها

اینها تکلیفهایی نیستند که باید «کامل شوند» و برنده و بازنده یا پاسخ درست و غلط داشته باشند. شاید بهتر باشد که آنها را به عنوان بازیهای منظمی ببینید که شبیه به کارهای هر روز فرزندان است.

اگرچه در این بازیها معمولاً فرض بر این است که دو نفر شرکت کنند، اما بیشتر آنها را می‌توانید با گروهی از کودکان نیز انجام دهید. کودکان از طریق گفت‌وگو درباره احساسهایشان با کودکان دیگر، می‌آموزند که تنها نیستند و این احساسات مخصوص آنها نیست. از آنجا که بسیاری از این «بازیها» شبیه کارهایی است که فرزند شما در طول روز انجام می‌دهد، شاید به این ترتیب درک تازه‌ای از رفتار او به دست آورید.